

Forfatter: Sibbern, F. C.

Titel: Efterladte Breve af Gabrielis

Citation: Sibbern, F. C.: "Efterladte Breve af Gabrielis", i Sibbern, F. C.: *Efterladte Breve af Gabrielis*, udg. af Henrik Schovsbo , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, [Valby], Borgen, [1998], s. 133. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-sibbern01val-shoot-idm139907530437808.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Efterladte Breve af Gabrielis

6. Kritikken

Professor Julius Paludan skildrer i et stort essay fra 1921, »Fra Goethes Werther til Sibberns Gabrielis's Breve«, de danske wertheriader fra Charlotta Dorothea Biehls (1731-88) *Brevvexling imellem f ortroelige Venner* (1783) over B. S. Ingemanns (1789-1862) *Varners poetiske Vandringer* (1813) til Sibbern. Herunder skriver han den følsomme, litterære forelskelses og brevvekslings historie. Essayet er et grundlæggende genrestudie, og dets tematik er taget op i fyldigere orkestrering af Knud Bjarne Gjesing i hans utrykte afhandling *Træk af Eros-erfaringen i nyere tid*, speciale fra Odense Universitet 1977.

Jens Himmelstrup giver i sin store Sibbern-monografi fra 1934 et fyldigt udblik over Sibberns liv og værk. Han er ikke særlig imponeret af *Efterladte Breve*, og han erklærer, at hans vurdering af værket ligger mellem J. P. Mynsters og Molbechs. Han finder bogens episke islæt glimrende, men ellers opfatter han hovedfiguren som en reflekterende fantast, en usammenhængende og uselvstændig karakter hengiven til sentimental kærligheds] ammer. Slutningen er direkte ulogisk.

Denne kritik tages op af professor Hans Brix i 1935 i *Analyser og Problemer*, II. Brix opfatter Gabrielis som en livsuduelig fantast, der kun kan drømme om at komme ud af sin slendrian - ved at kaste lidt sne eller undervise et par timer om ugen. Især er Brix optaget af, hvor Gabrielis tager hen efter sidste brev, og han udfolder en detektivs anstrengelser for at finde spor. Svaret er, at han nok er taget til Norge for at melde sig til krigstjeneste under prins Christian Frederik, idet man ventede krig mellem Norge og Sverige. Krigen blev ikke til noget, men efter Brix' opfattelse er det Sibberns beske ironi at lade den blodløse fantast være krigens eneste offer. Men i øvrigt er Sibbern en uanskelig digter, som det er svært at blive klog på.

Samme år, 1935, gentager professor Hakon Stangerup i essayet »Livsposiens Roman« (i *Litteraturen rundt*) dels Brix' formodning om, at Gabrielis falder i krigen, dels Molbechs gamle indvending mod skildringens subjektivitet. Han savner objektive skildringer af de øvrige personer, ikke mindst den elskede. Stangerup tager ikke 134 stilling til de indlagte fortællinger, som jo til en vis grad er objektive.

Det synes, som om Sibbern først med Jens Anker Jørgensen (i essayet »Mennesket og verden hos Sibbern« i *Den erindrende faun*, 1968) har fundet en forstående kritiker. Den tolkning, der er givet tidligere i denne efterskrift, bygger i alt væsentligt på dette essay, der synes at løse en række af de problemer, der har optaget den tidligere kritik, bl.a. spørgsmålet om heltens død og om forholdet mellem de to Gabrielis-romaner. Desuden inddrages synspunkter fra Sibberns filosofiske forfatterskab i den store og grundige gennemgang.

En letlæst biografisk fremstilling af Sibberns forhold til Sophie Ørsted (og til bl.a. Grundtvig) finder man i Børge Ørsteds bog fra 1983 *Erindrer De, det var i Kongens Have*, som synes at afslutte den ikke særlig omfattende Gabrielis-litteratur i bogform.